

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 12 stycznia 2022 r.

w sprawie ustawy o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 17 grudnia 2021 r. ustawy o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego, odrzuca tę ustawę.

MARSZAŁEK SENATU

Tomasz GRODZKI

UZASADNIENIE

Na posiedzeniu w dniu 12 stycznia 2022 r. Senat rozpatrzył ustawę o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego i podjął uchwałę o jej odrzuceniu.

Senat, decydując o odrzuceniu ustawy, wziął w szczególności pod uwagę to, że poselski projekt ustawy, przewidujący udzielenie pomocy publicznej dla sektora górnictwa węgla kamiennego, nie został notyfikowany Komisji Europejskiej.

Zgodnie z art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej Komisja jest informowana, w czasie odpowiednim do przedstawienia swych uwag, o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy.

Wykonaniu wymienionej regulacji na gruncie prawa polskiego służy ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 362). W myśl art. 12 tej ustawy projekty programów pomocowych wymagają opinii Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, która w szczególności zawiera stanowisko w sprawie obowiązku notyfikacji projektu.

Projekt przedmiotowej ustawy został wniesiony z inicjatywy poselskiej. Zgodnie z art. 16a wymienionej ustawy w przypadku projektu ustawy będącej programem pomocowym opracowanym przez podmiot niebędący organem administracji publicznej, o opinię i przekazanie Komisji projektu, w celu dokonania jego notyfikacji, występuje organ właściwy na podstawie regulaminu Sejmu. Organem tym jest Marszałek Sejmu (art. 10 ust. 1 pkt 10a regulaminu Sejmu). W przypadku przedmiotowej ustawy wymóg ten nie został spełniony.

Senat stoi na stanowisku, że przestrzeganie wymogów dotyczących notyfikacji, wynikających z przepisów prawa pierwotnego Unii Europejskiej, ma zasadnicze znaczenie dla pomocy publicznej udzielanej przez państwo.

Ustawa ma stanowić podstawę prawną systemu wsparcia publicznego dla sektora górnictwa węgla kamiennego, który został określony w rządowych dokumentach strategicznych, przyjętych w celu stopniowego wygaszania działalności wydobywczej węgla kamiennego. System ten polegać ma w szczególności na udzieleniu dopłat do redukcji zdolności produkcyjnych przedsiębiorstw górniczych oraz pokryciu kosztów wynikających

z zakończenia wydobycia węgla kamiennego i likwidacji jednostek produkcyjnych, które nie są związane z bieżącą produkcją.

W ocenie Senatu ustawa jest obarczona wadą w postaci niedopełnienia w odpowiednim czasie procedur związanych z koniecznością notyfikacji projektu Komisji Europejskiej. W konsekwencji czego nie można jednoznacznie stwierdzić, że pomoc publiczna przewidziana dla sektora górnictwa węgla kamiennego zostanie uznana za dozwoloną.

Dokonując oceny przedłożonej ustawy, Senat zwrócił uwagę, że ustawa ma wejść w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Począwszy od tego dnia będzie mogła być udzielona pomoc przewidziana w jej art. 26c, czyli minister właściwy do spraw finansów publicznych będzie mógł przekazać przedsiębiorstwu górniczemu objętemu systemem wsparcia, skarbowe papiery wartościowe z przeznaczeniem na podwyższenie kapitału zakładowego tego przedsiębiorstwa.

Ponadto również od tego dnia zostanie zawieszona spłata określonych zobowiązań pieniężnych do dnia wydania decyzji Komisji Europejskiej, o której mowa w art. 4 ust. 2 albo 3 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, albo decyzji, o której mowa w art. 9 tego rozporządzenia, albo innego zakończenia postępowania przed Komisją Europejską, nie później niż do dnia 31 grudnia 2023 r.

Senat zwraca uwagę, że jeżeli Komisja Europejska uzna, że plan pomocy nie jest zgodny z rynkiem wewnętrznym, wszczyna niezwłocznie procedurę wyjaśniającą. Natomiast państwo członkowskie nie może wprowadzać w życie projektowanych środków, dopóki procedura ta nie doprowadzi do wydania decyzji końcowej w trybie wymienionego wyżej rozporządzenia Rady ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Jednocześnie Senat podkreśla, że udzielenie pomocy niezgodnie z art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, może skutkować koniecznością jej zwrotu wraz odsetkami przez jej beneficjentów. W efekcie czego istnieje obawa, że wejście ustawy w życie może doprowadzić do odwrotnych skutków niż zakładane przez ustawodawcę.

Ponadto w ocenie Senatu ustawa jest niespójna wewnętrznie, ponieważ z jednej strony jej celem jest określenie zasad udzielania wsparcia publicznego na redukcję zdolności produkcyjnych, a z drugiej strony ustawa takich zasad nie precyzuje. W dodawanym

rozdziale „Redukcja zdolności produkcyjnych” uregulowane są przede wszystkim ogólne kwestie dotyczące udzielania wsparcia publicznego w postaci dopłaty do redukcji zdolności produkcyjnych, które ma być przyznawane przedsiębiorstwom górniczym objętym systemem wsparcia. Natomiast Senat stoi na stanowisku, że redukcja zdolności produkcyjnych polega między innymi na redukcji zatrudnienia czy też redukcji pól eksploatacji. Kwestie te nie zostały jednak uregulowane w ustawie.

W ocenie Senatu, w przypadku rozpatrzonej ustawy, uzasadnienie ingerencji w obowiązujący porządek prawny budzi wątpliwość w szczególności z uwagi na niedopełnienie procedury notyfikacji projektu ustawy, ewentualną konieczność zwrotu udzielonej pomocy, a także brak przekonujących argumentów za tym, że ustawa doprowadzi do realizacji celu założonego przez ustawodawcę.

W związku z powyższym Senat podjął uchwałę o odrzuceniu ustawy w całości.